

Zuřivec – silný animovaný příběh o násilí v rodině

Zuřivec je animovaný film o rodině malého chlapce, který je svědkem násilí otce na matce. Zobrazuje svět vnitřního prožívání dítěte a vyvolává velmi silné emoce. Jedná se o norský film, který je používán pro práci s dětmi, pro školení o násilí a v terapii obětí i násilných osob.

LOM získal certifikaci pro terapeutickou a edukační práci s filmem prostřednictvím školení v norskou organizací [Alternativ til Vold](#) (ATV). V současnosti zařazujeme toto cenné know how do programu [Síla a násilí](#).

Dětem se ale nic nestalo...

Probíhá-li v rodině násilí a děti nejsou jeho přímými oběťmi, jejich prožívání se většinou neřeší. Domácí násilí ale má závažné negativní dopady na děti vyrůstající v rodinách, ve kterých k němu dochází, a to i tehdy pokud jsou „pouze“ jeho svědkové. Tyto děti zažívají výrazné pocity strachu, opuštěnosti a viny.

Typické je, že si kladou násilí za vinu, jsou vnitřně přesvědčeny, že to, co se děje, je pouze v jejich rodině a bojí se o násilí a o svých pocitech s kýmkoli mluvit. Právě **vina byla tak silným tématem** v terapeutické skupině dětí, které zažily domácí násilí, že se stala podnětem pro napsání knihy a poté natočení filmu Zuřivec. Pomocí filmu lze pracovat jak s dětmi, tak s pedagogy, aby uměli situaci pochopit a násilí vhodnými prostředky zastavit.

Nové výzkumy (Adverse Childhood Experience Study ACE, Vincent Felitti, 2009) ukazují, že násilí je obecně podceňovaný problém a má obrovský vliv na zdraví lidí. Je dokázána přímá úměra mezi zažitým násilím v dětství a zdravotním stavem člověka v dospělosti. Například ve dvou skupinách pacientů s obezitou byly lepší výsledky v léčbě v té skupině, kde byla analyzována problematika násilí zažitého v dětství.

Mýtem také je, že dítě je uchráněno, pokud během probíhajícího násilí spalo. Snímání mozkových vln u dětí během spánku dokazuje, že vjemy působí velmi podobně jako při bdělém zážitku násilí.

Na násilí je potřeba se přímo zeptat

„Pokud se na násilí přímo nezeptáme, nedozvíme se o něm. Bez přímé otázky a bez definice, co to násilí je, nemáme šanci se dozvědět, zda je v rodině přítomno,“ říká Babrora Jakobsen, norská psycholožka českého původu, která se věnuje terapii v kontextu násilí v Norsku již řadu let. Z jejích praktických každodenních zkušeností vyplývá, že mnohé symptomy bránící dětem ve školním učení, mají kořeny v násilí, které zažívají v rodině jako svědci.

Dítě například trpí bolestmi hlavy, je na ně léčeno, ale skutečnou příčinou je zátěž z probíhajícího násilí mezi blízkými osobami. Totéž platí i o poruchách učení. Dokud neodhalíme skutečnou příčinu a

násilí není zastaveno, nemá škola ani pomocné instituce jako pedagogicko-psychologická poradna šanci je odstranit nebo zmírnit.

Zuřivec ve škole

Uvedení filmu Zuřivec ve škole se ukázalo jako velmi efektivní forma pomoci právě dětem, ale i pedagogům. Norští terapeuti, kteří film ve školách aplikují, zdůrazňují, že film musí být promítnut v pečlivě připraveném rámci, který začíná u informativního dopisu rodičům, pokračuje prací s učiteli, poté besedou o násilí přímo s dětmi na téma násilí, a po shlédnutí filmu individuálními rozhovory se všemi dětmi i dospělými, kteří o to požádají. V Norsku jsme načerpali bohaté zkušenosti ze čtyřleté práce dvou terapeutů, kteří s filmem Zuřivec objeli školy po celé zemi.

Například v každé navštívené škole se našel různý počet učitelů, kteří je po shlédnutí kontaktovali, protože u nich film vyvolal potřebu řešit své vlastní prožitky násilí z dětství. Sebe- a reflexe je nutným základním startovacím momentem pro práci s násilím, každý dospělý si nejprve musí ujasnit své postoje, motivaci a to, jak byl násilím formován. Násilí je tak rozšířený fenomén, že je nemožné, aby se v každé skupině lidí nenašlo několik osob, které jej v různých formách zažily. Pro práci s násilím je třeba získat nejprve kompetenci, která začíná prací se sebou samým.

Prožívání násilí u dětí má také své zákonitosti, se kterými je třeba počítat, například rozdílné reakce na násilí u chlapců a dívek. Zatímco chlapci tíhnou k agresi vůči okolí, dívky se uzavírají a sebepoškozují. U obou pak platí, že děti příliš rychle dospívají a že si vytvářejí schopnost obrovské míry empatie a současně se v nich hromadí agrese.

Co je a co není násilí

ATV ve své práci rozlišuje 5 forem násilí. Kromě *fyzického*, *psychického* a *sexuálního* i dvě méně často definované kategorie *materiálního* a *latentního* násilí. Být svědkem agresivního rozbíjení věcí, stejně jako vědomí, že násilí může kdykoli vypuknout, je pro dětskou psychiku stejně devastující, jako sledovat bití nebo nadávky. Tyto formy ale máme tendenci jako násilí nevnímat a podceňovat jejich dopad. Například je typické, že klient terapie popisuje, jak násilí zvládl, protože dnes „pouze“ praštil dveřmi.

Práce s dětmi a všemi profesemi účastníckými se výchovy, je důležitá i proto, že podle výzkumů a praxe ATV platí dvě zákonitosti: 1/ Kdo byl násilím vystaven, má vůči němu příliš velkou toleranci. 2/ Násilí má silnou tendenci se reprodukovat z generace na generaci a to v obojí formě – jako pachatel i jako oběť, přičemž dochází k prolínání obou.

O filmu Zuřivec

Odborně vysoce ceněný film je využíván k edukačním účelům u pedagogických profesí, pracovníků sociálních služeb a dalších odborníků, kteří pracují s dětmi nebo v oblasti domácího násilí. Dále je využíván pro práci s dětmi ve školách a v terapii.

Film je opatřen titulky do českého jazyka a českým dabingem. Přístup k filmu a oprávnění pro práci s ním mají pouze certifikovaní absolventi a absolventky školení.

Za podporu šíření filmu *Zuřivec* v ČR děkujeme:

**NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA**

„Projekt podpořila [Nadace Open Society Fund Praha](#) z programu [Dejme \(že\)nám šanci](#), který je financován z [Norských fondů](#). Prostřednictvím Norských fondů přispívá Norsko ke snižování sociálních a ekonomických rozdílů a posílení vzájemné spolupráce v Evropě. Podporuje především ochranu životního prostředí, výzkum a stipendia, rozvoj občanské společnosti, péči o zdraví, děti, rovnost žen a mužů či zkvalitnění justice. Program Dejme (že)nám šanci podporuje rovné příležitosti žen a mužů v pracovním i osobním životě a prevenci a pomoc obětem domácího násilí v České republice. Spravuje ho Nadace Open Society Fund Praha, která od roku 1992 rozvíjí hodnoty otevřené společnosti a demokracie v České republice.“